

УДК 81'25:821.133.1

А. А. Білас,
кандидат філологічних наук, доцент
(Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника)
bilas_andriy@ukr.net

АДЕКВАТНІСТЬ ВІДТВОРЕННЯ РОЗМОВНО-СИЛЕНЦІЙНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРЬОХ КРАПОК В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ П. МОДІАНО "НЕДІЛІ В СЕРПНІ"

У статті представлено проблематику функціонального аспекту трьох крапок у розмовному дискурсі та розкрито сутність їхнього розмовно-силенційного функціонування у художньому тексті. З'ясовано природу експресивного використання трьох крапок у мовленні героїв у творах П. Модіано. Обґрунтовано пунктуаційно-стилістичну домінантність трьох крапок у романі П. Модіано "Неділі в серпні". Зіставний аналіз оригіналу й українського перекладу досліджуваного роману виявив методи і засоби передачі функціонального навантаження трьох крапок першотвору, що сприятиме пошуку оптимальних способів відтворення у перекладі пунктуаційного вираження змістової та, особливо, експресивної інформації оригіналу, зокрема в умовах сучасної тісної міжмовної і міжкультурної комунікації.

Ключові слова: три крапки, розмовно-силенційне функціонування, експресивність, оригінал, переклад, спосіб.

Актуальність дослідження зумовлена загальним антропоцентричним спрямуванням сучасної лінгвістики та перекладознавства і визначається необхідністю виявлення способів пунктуаційно-графічного оформлення французьких художніх текстів, які виникають в умовах зближення розмовного компонента художнього твору з живим розмовним мовленням пересічного франкофона. Зіставне вивчення функціонування пунктуаційно-графічних засобів колоквільної сфери загалом і трьох крапок зокрема в сучасних умовах тісної міжмовної і міжкультурної комунікації сприяє пошуку найбільш оптимальних способів відтворення у перекладі пунктуаційного вираження змістової та, особливо, експресивної інформації першотвору.

Для здійснення адекватного перекладу іншомовного літературного твору необхідно аналізувати всі мовні елементи, які беруть участь у його створенні. З цієї точки зору важливими видаються пунктуаційні знаки, що виконують в тексті подвійне завдання: з одного боку, вони розділяють і виокремлюють компоненти речення, сприяючи його правильному прочитанню, з іншого боку, допомагають читачеві зрозуміти прихований зміст, закладений автором в абзаци або в більшому текстовому уривкові [1: 173-176]. Розвиток пунктуаційної системи відбувається разом зі змінами в літературній мові, на який впливає розмовна мова. Прагнення передати в тексті живу мову змушує письменників користуватися знаками пунктуації не так, як вимагають нормативні правила. Якщо в класичній прозі пунктуаційна розстановка проводилася переважно за граматичним принципом, то в сучасній мові з'являється все більше текстів, знаки в яких розміщені за інтонаційним принципом [2: 38-39]. Крім того, вживання пунктуаційних знаків у прозі часто служить для того, щоб скоротити обсяг тексту, зберігши, а іноді й збільшивши обсяг інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціонування пунктуаційних знаків на позначення мовчання та інших станів, емоцій і переживань мовця є предметом вивчення різних студій (Н. Пушкарьова [1], Г. Акімова [2], Т. Анохіна [3: 58], Н. Валгіна [4], А. Гнатюк [5: 104-111], А. Канаф'єва [6], А. Корольова [7] та ін.).

Мета дослідження полягає у з'ясуванні шляхів досягнення адекватності відтворення розмовно-силенційного функціонування трьох крапок в українському перекладі роману П. Модіано "Неділі в серпні".

Об'єктом дослідження є функціонування трьох крапок у художньому дискурсі, а **предметом** – відтворення розмовно-силенційного функціонування трьох крапок в українському перекладі.

Матеріалом дослідження служать оригінальний та перекладний тексти роману П. Модіано "Неділі в серпні".

Методологічною основою роботи слугують описовий, дискурсивний та зіставний методи дослідження.

Теоретичне і практичне значення роботи. Наукова розвідка є певним внеском у теорію перекладу розмовного мовлення, порівняльної стилістики та лінгвістики тексту. Матеріал роботи можна використати у подальших дослідженнях пунктуаційних явищ розмовного мовлення, а також під час підготовки до практичних занять з курсів "Теорія і практика перекладу" та "Соціолінгвістичні проблеми перекладу", написання курсових, дипломних та магістерських робіт із розглядом лінгвістичних та перекладознавчих аспектів розмовного мовлення.

Наукова новизна роботи полягає в обґрунтуванні комунікативної поліфункціональності трьох крапок у художньому дискурсі, а також те, що вперше досліджено шляхи досягнення адекватності відтворення в українському перекладі розмовно-силенційного функціонування трьох крапок у французькому художньому творі.

Виклад основного матеріалу. Графічні знаки загалом і три крапки зокрема відзначаються поліфункціональністю, оскільки, як влучно помічає Т. Анохіна, вони виконують в тексті не лише синтаксичну функцію, а й семантизують емоційність та екстеріорізують силенційні компоненти комунікації [3], модусом існування якого виступає й мовлення персонажів, стилізоване під живий, експресивно-інтерактивний розмовний дискурс.

Грунтовно вивчаючи проблематику семантичних і стилістичних особливостей пунктуаційних знаків, Н. Валгіна [4: 58-59] фокусує увагу на функціонуванні трьох крапок, які поруч із притаманною їм загальною відокремлювальною функцією, володіють цілим арсеналом конкретних, різноманітних значень, які найчастіше пов'язані з емоційною стороною мови тексту, а частково й зі змістовною. Три крапки можуть виступати знаком, що передає незавершеність думки, переривчастий характер мовлення персонажа, його важкість, викликане певною емоційною напругою, позначає припинення оповіді з волі автора (героя), багатозначність сказаного, вказує на контрастність сприйняття, інше, приховане значення слів, що складають висловлювання.

Питання функціонального навантаження знаків французької пунктуації загалом і трьох крапок зокрема висвітлюють у своїх працях М. Гревісс і А. Гуз [8], Н. Каташ [9], М. Рігель, Ж.-К. Пелла і Р. Ріуль [10], Ж. Дрійон [11], Н. Шігаревская [12] та ін.

Як відомо, використання трьох крапок, насамперед, асоціюється із позначенням незавершеності (М. Гревісс і А. Гуз [8: 137], Н. Каташ [9: 63], М. Рігель, Ж.-К. Пелла і Р. Ріуль [10: 90], Ж. Дрійон: [11: 406], М. Лехтінен [13] та ін). За Н. Каташ [9: 63], три крапки "виражають невиконану дію" і позначають щось "недомовлене, невисловлене, але експліцитно, експресивно". Як влучно підсумував П. Клодель: "Крапка – це все, три крапки – це ще не все" [9: 63]. Іншими словами, на додаток до позначення неповноти, три крапки, як правило, передають певний підтекст [11: 406].

Функціонування цього пунктуаційного знака також часто порівнюють із знаками паузації в усному мовленні. Так, М. Гревісс і А. Гуз [8: 138] та М. Лехтінен [13] вважають, що три крапки можуть бути використані для позначення "неграматичних" пауз, наприклад, коли необхідно відтворити вагання мовця чи виокремити якесь слово й акцентувати на ньому увагу.

Роль трьох крапок як невід'ємного елемента французької пунктуаційної системи у художньому тексті, стала предметом лише окремих наукових розвідок (М. Лехтінен [13], Ф. Андросова [14], О. Мельничук [15], що свідчить про малодослідженість функціонального аспекту трьох крапок, особливо у розмовно-стилізованому мовленні героїв французького прозового твору, які є об'єктом нашого перекладознавчого дослідження, визначаючи його теоретичну і практичну значущість для комплексного розвитку перекладознавчої теорії розмовного дискурсу.

Пунктуаційні знаки як засоби експресивного синтаксису здатні повідомляти про присутність автора в тексті. Таке використання пунктуаційних знаків пов'язане з поняттям "авторський знак", тобто "системи пунктуаційних знаків, характерних для стилю певного автора" [14]. Виділяючи значущі частини висловлювання, вони надають йому певної експресивності. Домінування окремого знака, як наприклад, трьох крапок, є виразником експресивності в тексті, привертаючи увагу читачів завдяки створенню певного забарвлення текстової тканини.

Прикладом експресивного використання авторського знаку, зокрема трьох крапок, є мовлення героїв у творах П. Модіано. Лише на 168 сторінках роману "Неділі в серпні" [16] ми виявили 612 знаків "три крапки", тому можемо говорити про три крапки як пунктуаційно-стилістичну домінанту твору, яка привернула нашу увагу у перекладознавчій площині.

Як вважають дослідники (А. Канаф'єва [6], М. Гревісс і А. Гуз [8], Н. Каташ [9], Н. Шігаревская [12], О. Мельничук [15]), пунктуаційний знак "три крапки" позначає паузи усного мовлення у художньому дискурсі, викликані причинами внутрішнього і зовнішнього характеру. А. Гнатюк слушно відносить навмисне чи мимовільне обривання висловлювання мовцем із різних мотивів (роздуми, бажання виправити сказане, боязкість, вагання у виборі форми вираження, пошук потрібного слова, сумнів у доцільності висловлювання, різні емоції та ін.) до внутрішніх причин [5], що вимагає від перекладача творчого підходу до відтворення функціонального навантаження вихідних трьох крапок.

Недарма, А. Канаф'єва називає три крапки, що позначають незакінченість висловлювання, смисловим знаком [6]. Так, П. Модіано використовує цей знак, оскільки "вербальна" картина видається йому недостатньою: говорити можна було б і далі, нескінченно... У цьому випадку, завдяки трьом крапкам читач може сприймати текст, виходячи з власного життєвого досвіду.

Проблема ж досягнення адекватності перекладу художнього тексту, насиченого трьома крапками як стилістичною домінантою, є недослідженою і тому актуальною в українському перекладознавстві. У нашій розвідці обмежуємося з'ясуванням можливості адекватного відтворення функціонального заряду трьох крапок як елемента розмовного компонента прозового твору.

Стилістичні особливості трьох крапок проявляються на інтерактивному рівні, зокрема для підготовки співрозмовника не до тієї відповіді, на яку він очікує. Часто ці знаки пунктуації слугують для створення "ефекту усного мовлення" в письмовому діалозі [13]. З цим твердженням М. Лехтінен не можемо

погодитися, адже три крапки створюють не "ефект", а є елементом усного експресивного синтаксису, який все більше "завойовує" текстове поле сучасного художнього твору у франко-українській площині.

Письменник немов запрошує читача до роздумів, спільного з ним переживання, вкладеного чи не вкладеного в уста персонажа. Поставлена крапка замість трьох крапок у певному фрагменті змінила б характер речення, зробивши його нейтральним, бо містить закінчену інформацію, що зменшило б емотивність художнього тексту [14]. Звідси випливає, що три крапки виконують експресивну функцію у тексті.

Аналіз фактичного текстового матеріалу дозволив виявити Є. Кузнєцовій такі основні функції трьох крапок у позиції кінця речення в прозовому творі: вказівку на неординарну ситуацію чи висловлювання автора чи персонажа; посилення іронії; створення комічного ефекту; здатність характеризувати суб'єкта мовлення; імітацію розмовної мови з її ситуативністю, непідготовленістю та слабооформленістю; доповнення мовної характеристики персонажа; фокусування на різні емоції героя (здивування, подив, відчуття радості, образи, незадоволення), при цьому не називаючи самі почуття [17: 108-110].

Натомість, М. Рігель, Ж.-К. Пелла і Р. Ріуль [10: 91] звертають увагу, що три крапки можуть бути використані, зокрема, щоб "розірвати внутрішній монолог", маркувати "у мовленні емоційність, сором'язливість, гнів, печаль чи інші почуття", "викликати очікування, або продовження речення". Водночас Ж. Дрійон [11: 404-426] додає до типових функцій трьох крапок ще й те, що вони можуть виражати підтекст чи нерішучість, затушоване запитання, репліку з відповіддю, пом'якшити кінець речення; сигналізувати про "рваний" синтаксис або виправдати раптову зміну граматичної конструкції, пов'язати наступне з попереднім і вказати на дотримання / недотримання правил їхнього вживання.

Зіставний аналіз оригіналу й українського перекладу роману П. Модіано "Неділі в серпні" дозволив виявити кількісні та якісні показники відтворення трьох крапок. Квантитативний підхід до аналізу свідчить про непропорційне співвідношення кількості трьох крапок у перекладі (408 одиниць) і першотворі (612 одиниць). Проте це не означає, що у перекладі випущено саме те число трьох крапок, яке впливає з різниці між 612 і 408, тобто 204, що є рівно третинною від одиниць, використаних письменником. У результаті детального аналізу з'ясовано, що перекладач випустив більше, ніж третину вихідних трьох крапок, перекладаючи роман П. Модіано, оскільки іноді він вживає цей пунктуаційний знак там, де його немає в оригіналі, чим, мабуть, хоче частково компенсувати його функцію на текстовому рівні, що певною мірою не зовсім сприяє адекватному сприйняттю експресивного заряду як розмовного компонента тексту, так і твору загалом, епізодично надаючи перекладному тексту більшій експресивності.

Чомусь в оригіналі вуличний торговець, який, побачивши оповідача, втратив своє красномовство і заговорив стриманіше, схвально, але не надто емоційно, як це відтворено у перекладі (*– Чудово! Вам дуже личить, пані* [16]...), промовив до білявої кучерявої жінки, що саме приміряла шкіряне пальто: *– Il vous va à merveille, madame* [18].

Водночас уже в наступній репліці персонажа перекладач заміняє три крапки як маркер паузації та вагання знаком оклику, надаючи синтаксичній одиниці іншої, ніж у першотворі, функціональної тональності:

– C'est une véritable occasion, madame... au prix américain... Vous devriez [18]...

– Це справжня знахідка, пані! Ціна, як в Америці... Вам [16]...

На наш погляд, вірніше було б застосувати прийом синтаксичної трансформації, виносячи звертання "пані" на початок репліки із трьома крапками після нього (*– Пані... Це ж справжня знахідка.*), що цілком зберегло б функціональне навантаження досліджуваного пунктуаційного знака у перекладному тексті.

Три крапки допомагають передати сильне збентеження Фредеріка від зненацької зустрічі з Жаном (оповідачем):

– Quelle bonne surprise... J'ai l'œil... Je vous ai tout de suite reconnu [18]...

Натомість перекладач вирішує позбавити читача співпереживання з героєм, вилучаючи три крапки з перекладного тексту, об'єднуючи два речення (*J'ai l'œil... Je vous ai tout de suite reconnu...*) в одне (*Я відразу вас помітив.*), описово відтворюючи яскравий фразеологізм *avoir l'œil* ("мати гостре око").

– Яка несподіванка! Я відразу вас помітив [16].

Навіть коли до Фредеріка повертається самовпевненість, він продовжує тримати читача в напрузі, не завершуючи свою думку:

– Tu peux démonter tout ça [18]...

Водночас Я. Коваль і В. Карпенко не дали можливості читачеві самому визначити, на що "натякають" три крапки:

– Можеш вантажити товар [16].

Та найчастіше перекладачі адекватно відтворюють три крапки, які позначають нерішучість персонажа, зокрема у фрагменті, коли Фредерік не знав, як розпочати розмову з Жаном про їхні стосунки із Сільвією:

– Je voudrais mettre quelque chose au point avec vous...

Il me considérerait d'un œil éteint.

– Voilà... Je n'étais pas marié avec Sylvia malgré les apparences... Ma mère ne voulait pas de ce mariage [18]...

– Я хотів би з вами децю з'ясувати... – Він звів на мене згаслий погляд. – Так от... Ми не були з Сільвією одружені, хоч і вдавали... Цього не хотіла моя мати [16].

Завдяки вживанню трьох крапок П. Модіано немов ідентифікує паузи у мовленні героя, що робить його висловлювання живим, справжнім, а не стилізованим, адже саме розмовне мовлення має як вербальні, так і невербальні засоби вираження.

– *Vous vous rappelez ma mère... Ce n'était pas une femme facile... Il y avait des problèmes d'argent entre nous... Elle m'aurait coupé les vivres si je m'étais marié avec Sylvia* [18]...

У першому реченні репліки три крапки відіграють роль затушованого запитання, тому перекладачі замінюють їх у цільовому тексті знаком питання. На наш погляд, краще було б поєднати знак питання із трьома крапками і таким чином зберегти функціональну відповідність оригіналу та перекладу:

– *Ви пам'ятаєте мою матір? Вдачу вона мала важку... Вся справа була в грошах. Мати лишила б мене без шматка хліба, якби я одружився з Сільвією* [16]...

Тут підтверджується відома теза про змістовне наповнення художньої форми, адже три крапки як одиниця формального боку художнього тексту володіє змістовою інформацією, а відповідно й функціонально-прагматичним навантаженням. Тому перекладачеві варто звертати увагу на адекватне відтворення функціональної маркованості вихідного пунктуаційного знака, на що впливає й інтенція автора, який творить свій стиль, емотивно заряджаючи одиниці свого письма, тим паче розмовно маркованого.

Частково зберігаючи три крапки у перекладі, Я. Коваль і В. Карпенко дещо навіть експериментують, розміщуючи цей пунктуаційний знак на свій розсуд і здійснюючи паузацію там, де вона позначається іншими маркерами розмовного синтаксису, наприклад повторами.

– *Elle voulait faire croire que nous étions mariés... C'était pour elle une question d'amour-propre... Et moi, je me suis conduit comme un lâche... J'aurais dû me marier avec elle* [18]...

– *Сільвія тільки вдавала, що ми одружені. Для неї це було питання самолюбства. А я... Я повівся, як боягуз. Треба було одружитись* [16]...

Таке поєднання експресивно маркованої пунктуації із емоційно зарядженим елементом синтаксису прозового твору як методу відтворення іншомовного розмовного мовлення видається цікавим з точки зору сучасного перекладознавства.

Пауза, позначена трьома крапками, може виражати дискомфорт або ж навіть страх, щоб не викликати в пам'яті певні моменти життя чи не розворушити старі рани, не зробити боляче співрозмовнику [19: 231] чи собі. Така функціональна особливість трьох крапок простежується й романі "Неділі в серпні", зокрема в епізоді, коли Вількур лежав у темряві, вимкнувши лампу, заплющивши очі, і його почали заколисувати далекі голоси, що співали хорал, як раптом задзвонив телефон. Це був Фредерік, який говорив тихо, майже пошепки, немов з острахом:

– *Allô... C'est Villecourt...*

– ?...

– *Je vous dérange ? J'ai trouvé votre numéro dans l'annuaire...*

– ?...

– *Je vous dérange ?...*

– *Pas du tout* [18].

У перекладі простежуємо випущення трьох крапок, що зменшує функціональну відповідність вихідного та цільового текстів:

– *Алло!.. Це Вількур.*

– ?...

– *Я вас потурбував? Ваш телефон я знайшов у довіднику.*

– ?...

– *Я вас потурбував?*

– *Ні* [16].

Висновки. Розмовне мовлення загалом і французьке зокрема характеризуються явищем паузації, яке виконує різноманітні функції і основним його інструментом виступає, на наш погляд, пунктуаційний знак "три крапки", тому до відтворення його функціональних особливостей, актуалізованих конкретним письменником у своєму творі, необхідно підходити відповідально, не зменшувати роль такого специфічного знака, бо недооцінка елемента прозового твору може призвести до втрати як цілісної ритміко-семантичної картини тексту, так і до зменшення емотивного ефекту перекладного твору на цільового читача.

Виявлені шляхи відтворення розмовно-силенційного функціонування трьох крапок в українському перекладі роману П. Модіано "Неділі в серпні" свідчать про можливість досягнення адекватності передачі досліджуваного явища у цільовому тексті.

Перспективними видаються дослідження розмовної просодичності художнього дискурсу у перекладознавчій площині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Пушкарева Н. В. Пунктуация и подтекстовые смыслы в прозаическом тексте / Н. В. Пушкарева // Вестник Орловского государственного университета. – № 3. – 2012. – С. 173–176.

2. Акимова Г. Н. Современные тенденции в русском синтаксисе и пунктуации / Г. Н. Акимова // Проблемы филологических исследований. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1980. – С. 38–39.
3. Анохіна Т. О. Семантизація категорії мовчання в англomовному художньому дискурсі : [монографія] / Т. О. Анохіна. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 160 с.
4. Валгина Н. С. Актуальные проблемы современной русской пунктуации : [учеб. пособие] / Н. С. Валгина. – М. : Высш. шк., 2004. – 259 с.
5. Гнатюк А. В. Мовчання – просодичний компонент невербальної передачі сумніву / А. В. Гнатюк // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – Серия "Филология. Социальные коммуникации". – Том 26 (65). – № 1. – С. 104–111.
6. Канафьева А. В. Функции авторской пунктуации в художественном тексте : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.01 [Электронный ресурс] / Канафьева Аля Васильевна. – Москва, 2000. – 121 с. – Режим доступа : <http://www.disserscat.com/content/funksii-avtorskoi-punktuatsii-v-khudozhestvennom-tekste>.
7. Корольова А. В. Лінгвопоетичний і наративний коди інтимізації в художньому тексті (на матеріалі української та російської прози другої половини XIX – першої половини XX століть) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.01 ; 10.02.02 "Українська мова", "Російська мова" / А. В. Корольова. – Київ, 2003. – 35 с.
8. Grevisse M. Le bon usage. Grammaire française / M. Grevisse, A. Goosse. – Bruxelles / Paris : De Boeck / Duculot, 2008 – 1600 p.
9. Catach N. La ponctuation / Nina Catach. – Paris : PUF, 1996. – 130 p.
10. Riegel M. Grammaire méthodique du français / Riegel M., Pellat J.-Ch., Rioul R. – Paris : PUF, 2004. – 646 p.
11. Drillon J. Traité de la ponctuation française / Jacques Drillon. – Paris : Gallimard, 1991. – 490 p.
12. Шигаревская Н. А. Основы французской пунктуации / Н. А. Шигаревская. – М. : Просвещение, 1975. – 110 с.
13. Lehtinen M. Les points de suspension comme ressource interactionnelle sur les chats francophones [Электронный ресурс] / M. Lehtinen. – Режим доступа : www.helsinki.fi/nykykielet/.../Lehtinen.doc.
14. Андросова Ф. С. Авторская пунктуация в художественном тексте (на примере произведений А. Будара и Ж. Дюмулена) [Электронный ресурс] / Ф. С. Андросова // Научный журнал КубГАУ. – № 68 (04). – 2011. – Режим доступа : <http://ej.kubagro.ru/2011/04/pdf/03.pdf>.
15. Мельничук О. А. Авторская пунктуация и явление пунктуационной синонимии в произведениях современных франкоязычных авторов / О. А. Мельничук // Романские языки в прошлом и настоящем : [сборник статей к 80-летию Т. А. Репиной]. – СПб., 2007. – С. 178–188.
16. Модіано П. Неділі в серпні : [роман] [Электронный ресурс] / Патрік Модіано ; [пер. В. Карпенко, Я. Коваль] // Всесвіт. – 1989. – № 2. – С. 2–50. – Режим доступа : http://ae-lib.org.ua/texts/modiano_dimanches_daout_ua.htm.
17. Кузнецова Е. В. Стилистические функции многоточия в усеченных конструкциях : (на материале произведений С. Довлатова) / Е. В. Кузнецова // Вестн. Южно-Урал. гос. ун-та. – Серия "Лингвистика". – Челябинск, 2011. – Вып. 22. – С. 108–110.
18. Modiano P. Dimanches d'août. Roman [Электронный ресурс] / Patrick Modiano. – P. : Gallimard, 1986. – 168 p. – Режим доступа : http://toutbox.fr/anonymanon/Telecharger+Ebooks+Epub+PDF/En+vrac/Bibliotheque+epub/Patrick+Modiano++Dimanches+d*27Ao*c3*bbt,566534.epub
19. Andreeva-Tintignac H. L'écriture de Patrick Modiano ou la frustration de l'attente romanesque : étude stylistique : thèse de doctorat : science du langage / Hélène Andreeva-Tintignac. – Limoges : Université de Limoges, 2003. – 360 p.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Pushkariova N. V. Punctuatsiya i podtekstovye smysly v prozaicheskom tekste [Punctuation and Subtextual Meanings in the Prose Text] / N. V. Pushkariova // Vestnik Orlovskogo gosudarstvennogo universiteta [Orlovskiy State University Journal]. – № 3. – 2012. – S. 173–176.
2. Akimova G. N. Sovremennye tendentsii v russkom sintaksise i punktuatsii [Modern Tendencies in the Russian Syntax and Punctuation] / G. N. Akimova // Problemy filologicheskikh issledovaniy [Issues of Pedagogical Studies]. – L. : Izd-vo LGU, 1980. – S. 38–39.
3. Anokhina T. O. Semantizatsiya kategorii movchannya v anglomovnomu khudozhniomu diskursi [Semantization of the Category of Silence in the English Fiction Discourse] : [monografiya] / T. O. Anokhina. – Vinnitsya : Nova knyga, 2008. – 160 s.
4. Valgina N. S. Aktual'nye problemy sovremennoy russkoy punktuatsii [Urgent Problems of the Contemporary Russian Punctuation] / N. S. Valgina. – M. : Vyssh. shk., 2004. – 259 s.
5. Gnatyuk A. V. Movchannya – prosodychnyy komponent neverbal'noyi peredachi sumnivu [Silence – the Prosodic Component of the Non-Verbal Rendering of Doubt] / A. V. Gnatyuk // Uchenye zapiski Tavricheskogo natsional'nogo universiteta im. V. I. Vernadskogo. – Seriya "Filologiya. Sotsial'nye kommunikatsii" [Scientific Notes of Tavriya National University Named after V. I. Vernadskyy. – Series "Philology. Social Communications"]. – Tom 26 (65). – № 1. – S. 104–111.
6. Kanaf'eva A. V. Funktsii avtorskoy punktuatsii v khudozhestvennom tekste [Functions of the Author's Punctuation in the Fiction Text] [Elektronnyy resurs] : diss. ... kand. filol. nauk : 10.02.01 / Kanaf'eva Alya Vasil'evna. – Moskva, 2000. – 121 s. – Rezhym dostupu : <http://www.disserscat.com/content/funksii-avtorskoi-punktuatsii-v-khudozhestvennom-tekste>.
7. Koroliova A. V. Lingvopoetychnyy i narativnyy kody intymizatsiyi v khudozhniomu teksti (na materialy ukrayins'koyi ta rosiys'koyi prozy drugoyi polovyny XIX – pershoyi polovyny XX stolit') [The Linguopoetic and Narrative Intimisation Code in the Fiction Text (on the Material of the Ukrainian and Russian Prose of the 2nd Half of the XIX – the First Half of the XX Centuries)] : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya doktora filol. nauk : spets. 10.02.01; 10.02.02 "Ukrayins'ka mova", "Rosiy's'ka mova" / A. V. Korol'ova. – K., 2003. – 35 s.

8. Grevisse M. Le bon usage. Grammaire française / M. Grevisse, A. Goosse. – Bruxelles / Paris : De Boeck / Duculot, 2008 – 1600 p.
9. Catach N. La ponctuation / Nina Catach. – Paris : PUF, 1996. – 130 p.
10. Riegel M. Grammaire méthodique du français / Riegel M., Pellat J.-Ch., Rioul R. – Paris : PUF, 2004. – 646 p.
11. Drillon J. Traité de la ponctuation française / Jacques Drillon. – Paris : Gallimard, 1991. – 490 p.
12. Shigarevskaya N. A. Osnovy frantsuzskoy punktuatsii [The Bases of French Punctuality] / N. A. Shigarevskaya. – M. : Prosveshchenie, 1975. – 110 s.
13. Lehtinen M. Les points de suspension comme ressource interactionnelle sur les chats francophones [Електронний ресурс] / M. Lehtinen. – Режим доступу : www.helsinki.fi/nykykielet/.../Lehtinen.doc.
14. Androsova F. S. Avtorskaya punktuatsiya v khudozhestvennom tekste (na primere proizvedeniy A. Budara i Zh. Dumoulin) [The Author's Punctuation in the Fiction Text (on the Material of the Works by A. Budar and G. Dumoulin)] [Elektronnyy resurs] / F. S. Androsova // Nauchnyy zhurnal KubGAU [Scientific Cuban State University Journal]. – №68 (04). – 2011. – Rezhym dostupu : <http://ej.kubagro.ru/2011/04/pdf/03.pdf>.
15. Mel'nichuk O. A. Avtorskaya punktuatsiya i yavlenie punktuatsionnoy sinonimii v proizvedeniyakh sovremennykh frankoyazychnykh avtorov [The Author's Punctuation and the Phenomena of the Punctuation Synonymy in the Works by the Modern French Authors] / O. A. Mel'nichuk // Romanskii yazyki v proshlom i nastoyashchem [Roman Languages in the Past and Present] : [sbornik statey k 80-letiyu T. A. Repinoy]. – SPb., 2007. – S. 178–188.
16. Modiano P. Nedili v serpni. Roman [Sunday in August] [Elektronnyy resurs] / Patrik Modiano ; [per. V. Karpenko, Ya. Koval'] // Vsesvit [Universe]. – 1989. – № 2. – S. 2–50. – Rezhym dostupu : http://ae-lib.org.ua/texts/modiano_dimanches_daout_ua.htm.
17. Kuznetsova E. V. Stilisticheskie funktsii mnogotochiya v usechennykh konstruktivnykh : (na materiale proizvedeniy S. Dovlatova) [The Stylistic Functions of the Suspension Point in the Reduced Constructions : (on the Material of S. Dovlatov's Works)] / E. V. Kuznetsova // Vestn. Yuzhno-Ural. gos. un-ta. – Seriya "Lingvistika" [South Ukrainian Ural State University Journal]. – Chelyabinsk, 2011. – Vyp. 22. – S. 108–110.
18. Modiano P. Dimanches d'août. Roman [Elektronnyy resurs] / Patrick Modiano. – P. : Gallimard, 1986. – 168 p. – Rezhym dostupu : http://toutbox.fr/anonymanon/Telecharger+Ebooks+Epub+PDF/En+vrac/Bibliotheque+epub/Patrick+Modiano++Dimanches+d*27Ao*c3*bbt,566534.epub
19. Andreeva-Tintignac H. L'écriture de Patrick Modiano ou la frustration de l'attente romanesque : étude stylistique : thèse de doctorat : science du langage / Hélène Andreeva-Tintignac. – Limoges : Université de Limoges, 2003. – 360 p.

Матеріал надійшов до редакції 23.06. 2014 р.

Білас А. А. Адекватность воспроизведения разговорно-силенционного функционирования многоточия в украинском переводе романа П. Модіано "Воскресенье в августе".

В статье представлена проблематика функционального аспекта многоточия в разговорном дискурсе и раскрыта сущность их разговорно-силенционного функционирования в художественном тексте. Выяснена природа экспрессивного использования многоточия в речи героев в произведениях П. Модіано. Обоснована пунктуационно-стилистическая доминантность многоточия в романе П. Модіано "Воскресенье в августе". Сопоставительный анализ оригинала и украинского перевода исследуемого романа обнаружил методы и средства передачи функциональной нагрузки многоточия подлинника, что будет способствовать поиску оптимальных способов воспроизведения в переводе пунктуационного выражения содержательной и, особенно, экспрессивной информации оригинала, в частности в условиях современной тесной межъязыковой и межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: многоточие, разговорно-силенционное функционирование, экспрессивность, оригинал, перевод, способ.

Bilas A. A. The Adequacy of Rendering the Suspension Point Colloquial-Silential Functioning in the Ukrainian Translation by P. Modiano's Novel "Sunday in August".

The article deals with the problems of the suspension point functional aspect of the colloquial discourse. The essence of the suspension point colloquial-silential functioning in the fiction text is revealed. The article contains the suspension point resources selected from P. Modiano's novel "Sunday in August" serving as the research material. The scientific methods of research – analysis, synthesis, description and comparison – have been used in order to single out the phenomena of the suspension point functioning in the fiction text and Ukrainian translation. The nature of the suspension point expressive use in the speech of the characters of P. Modiano's novels is investigated. As a result, the suspension point punctuation and stylistic dominance in P. Modiano's novel "Sunday in August" is substantiated. The contrastive analysis of the original and Ukrainian translation of the novel under study has made it possible to reveal the methods and means rendering the original suspension point functional charge, which will help in search for the best ways of the original punctuation semantic expression and particularly expressive information rendering in translation, especially in today's close interlingual and intercultural communication.

Keywords: suspension point, colloquial-silential functioning, expressiveness, original, translation, method.